

Utrecht - De klassiekers onder de bouwstenen

Geologische rondwandeling door binnenstad en langs singels

De noordgrens (Limes) van het Romeinse rijk liep in Nederland van Katwijk aan Zee tot Millingen aan de Rijn. Ter bescherming van de noordgrens werden verdedigingswerken en forten gebouwd. Ongeveer 47 n.C. werd op deze plek een castellum genaamd Traiectum gebouwd. Hier vloeiden de Vecht en Rijn samen en bevond zich een doorwaadbare plaats. De naam Utrecht is afgeleid van Trajectum. Rond en onder het Domplein zijn de restanten van het castellum terug te vinden. In de fundamenteën werd tufsteen (Römer tuf) verwerkt. De tufsteen werd via de Rijn en op vloten uit de Eifel aangevoerd. Zo kwamen ook rode zandsteen (Buntsandstein) en trachiet (Drachenfelder) ons land binnen. Die drie gesteenten kunnen worden beschouwd als de 'klassiekers onder de bouwstenen'. In de Middeleeuwen groeide Utrecht uit tot de belangrijkste stad in de Noordelijke Nederlanden. Utrecht werd zowel het kerkelijk als wereldlijk centrum en vormde een verre uithoek van het Duitse keizerrijk. Het bisdom Utrecht onderhield goede relaties met het aartsbisdom Keulen en het bisdom Luik. Die goede relaties zorgden er ook voor dat de aanvoer van natuursteen uit Duitsland en België gewaarborgd was. In de Gouden Eeuw nam Amsterdam de rol van 'belangrijkste stad van Nederland' over van Utrecht. Utrecht was lange tijd een belangrijke stapel- en overslagplaats van natuursteen. Veel bleef er achter, liefhebbers van natuursteen kunnen in Utrecht hun hart ophalen.

Routebeschrijving

Kijk vanaf Domtoren richting ingang Domkerk. In 1674 verwoestte een tornado het middenschip, zo ontstond het Domplein. Sindsdien zijn kerk en toren gescheiden.

1. Domtoren

- Le Grand Depart, Portland kalksteen

Steek het Domplein over naar ingang van de Domkerk naar de pilaar rechts.

2. Ingang Domkerk

- steenhouwerstekens

Ga links om de hoek naar informatiebord 'Historie Utrecht'. Eronder zitten waterlijsten, de schuin aflopende grijswitte blokken kalksteen met laagjes.

3. Domkerk

- stromatolieten in Namense steen

Loop langs muur naar het poortje van Martinus (direct links van het Academiegebouw).

4. Poortje van Martinus

- uitverweerde zandsteen (Udelfanger) en fossiele wormsporen

Ga door poortje. Kijk naar boven, recht voor je. Je ziet dan de achterkant van de venstertracering 'de tracering met het koord'. Loop de kruidentuin in en bekijk de venstertracering van de voorkant.

5. Pandhof

- raamtraceringen, wimbergen en Drachenfels trachiet

5a. Raamtraceringen en wimbergen

Loop tussen galerij en standbeeld door naar steunbeer ('pilaar'). De foto is gemaakt van het eerste blok aan rechterkant op de sokkel.

5b. Drachenfels trachiet

Loop door en verlaat het Pandhof via achterkant door andere poortje van Martinus. Ga LA, stop bij de eerste steunbeer (6a).

6a. Domkerk

- tufsteen

Loop door naar de vierde steunbeer. Op ongeveer 2 m hoogte zie je het rode blok zandsteen van de foto.

6b. Domkerk

- scheve gelaagdheid in rode zandsteen (Buntsandstein)

Keer om en loop de straat (Achter de Dom) uit tot aan de paaltjes op de kop van de Nieuwegracht. Links het Paushuize.

7. Kop Nieuwegracht

- basaltzuilen en Paushuize

7a. Basaltzuiltjes

7b. Paushuize

Ga LA (Pausdam). 1e straat RA (Pieterskerkhof). Aan de rechterkant de Pieterskerk. Loop om de kerk heen tot je niet verder kunt.

8. Pieterskerk

- roze mortel van ongeveer 800 jaar oud

Keer om en ga 1e straat RA (Pieterstraat), op 4-sprong RA (Kromme Nieuwegracht). 1e straat LA het talud oversteken en RA langs het water (de Wittevrouwensingel) door Zocherplantsoen.

9. Zocherplantsoen

Volg het pad en houd het water links. Onderweg kom je langs een informatiebord met op de achtergrond villa Lievendael, de enige villa binnen de singels. Iets verderop ligt bolwerk Sterrenborch.

10. Sterrenwacht Sonnenborgh

Verderop ligt rechts het bolwerk Manenborgh . Steek bij de verharde weg Ledig Erf over en vervolg pad langs het water en bolwerk Sterrenburg . Steek bij kruising met verharde weg (Lange Smeestraat) de weg schuin over naar rechts en volg het trottoir langs Geertebolwerk. Ga na ongeveer 300 m door het hek van hotel Karel V.

11. Duitse Huis (hotel Karel V)

Houd de fontein met beelden links, ga tussen de witte gebouwen door, LA door het hek (bij terras). Verlaat het terras rechts door de poort en ga LA (Springweg) en 2e straat RA (Strosteeg). Loop naar de parkeergarage, pilaar links van aanduiding P-parking Springweg.

12. Parkeergarage Springweg

- Ettringer en Peperino Duro

Route Ga LA voor de parkeergarage. Ga schuin rechts het trapje op en LA door de onderdoorgang. Ga LA en aan eind RA (Springweg). Neem 1e straat LA, loop door tot aan het eind en ga vóór de kerk RA door het poortje (Mariahoek). Loop door het hofje en houd steeds rechts aan. Ga RA voorbij pand met huisnr. 18/18a/18b. Je komt uit op het ommuurde Pandhof Sinte Marie. Steek Pandhof over langs witte kunstwerk van graniet naar ingang galerij.

13. Pandhof Sinte Marie

- oude en nieuwe Buntsandstein

Verlaat het Pandhof(aan eind galerij RA), je ziet de Domtoren. Loop richting Domtoren en ga 1e straat LA (Donkerstraat). Na 100 m links Huis Zoudenbalch.

14. Donkerstraat Huis Zoudenbalch

- Belgische kalkstenen en Limburgse mergel

Ga RA (3e Buurkerksteeg) en vóór de Buurkerk LA. 1e straat RA (Steenweg). Ga aan het eind RA (Choorstraat). Ga op 4-sprong LA. Steek de brug over (Servetstraat). Na ongeveer 10 m zie je dwars op de straat een metalen 'band' met gleuf. Eronder bevinden zich de resten van de ommuring van het Romeinse castellum. Ga RA door de poort naar Flora's hof.

15. Flora's hof

- 'fossiele' wimbergen

Praktische informatie

Openingstijden

Het Sint Martinuspoortje (punt 4) is van 10.00-17.00 uur open (weekend 11.00-17.00 uur)

Flora's hof (punt 15): 10.30-17.00 uur (weekend 11.00 tot 17.00 uur)

Natuursteen in gevels, je loopt er zo aan voorbij. En dat is jammer, want puien en stoepranden zitten vol met verborgen schatten. Deze wandelgids is een hulpmiddel voor 'veldwerk' in de stad en door het Nederlandse geologische landschap. De wandelgids 'Steengoeie wandelingen' beschrijft 10 wandelingen langs stenen en geeft geologische toelichting. De gids is te bestellen op www.steengoedewandelingen.nl en www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

DEZE WANDELING IS OPGENOMEN
IN EEN WANDELGIDS VAN
GEGARANDEERD ONREGELMATIG

BESTEL DE MOOISTE WANDELGIDSEN OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement

voor slechts
€ 12,50